ADVOCATEN

Het begrip kernbeding in het verzekeringsrecht

ACIS 26 november 2021

Manon Pluymen, JPR Advocaten

Kernbeding

Agenda

Vraag:

- Wanneer zijn verzekeringsvoorwaarden die van belang kunnen zijn voor de dekking een ‘kernbeding’?
- Waarom is dat relevant?

Aanpak:

- uitspraak GC Kifid 26 maart 2021, nr. 2021-0289
  - HR 28 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1800 (*AOV*)
  - Wetsgeschiedenis
  - Art. 4 lid 2 Richtlijn 93/13

Kernbeding

GC Kifid 2021-0289

Overeenkomst

- Consument sluit via Rabobank bij Interpolis een kostbaarhedenverzekering af:

Verzekeringsvoorwaarden (BDD-RV-51-171)

9 Welke schade is verzekerd?

Beschadiging van persoonlijke bezittingen.

Verlies van persoonlijke bezittingen.

Diefstal van persoonlijke bezittingen.

19 Wanneer zijn persoonlijke bezittingen niet verzekerd?

Een verzekerde heeft niet goed op spullen gelet.

- Bijvoorbeeld: als hij een tas met spullen laat staan en daar niet bij blijft.
- Bijvoorbeeld: als hij een mobiele telefoon laat liggen zonder dat er toezicht op is.

Kernbeding

GC Kifid 2021-0289

Feiten

- Consument biedt op Marktplaats een gouden collier en een horloge te koop aan;
- Consument laat aspirant-koper de sieraden in de tuin zien, loopt naar binnen, de sieraden worden gestolen;
- Interpolis weigert vergoeding voor diefstalschade onder de kostbaarhedenverzekering, onder meer omdat de consument niet goed op zijn spullen heeft gelet, zoals bedoeld in art. 19 verzekeringsvoorwaarden.

Kernbeding

GC Kifid 2021-0289

Stellingen

Consument:

1) Ik ben niet bekend met de verzekeringsvoorwaarden en dus ook niet met de daaruit voortvloeiende verplichtingen;
2) Ik heb voldaan aan de voorwaarde van artikel 19 want ik ben voldoende voorzichtig geweest.

Interpolis:

Artikel 19 is een niet op oneerlijkheid toetsbaar kernbeding.

Kernbeding

Belang onderscheid kernbeding of algemene voorwaarde (consumentenovereenkomst)

1) Toepasselijkheid
   - indien consument de algemene voorwaarden heeft aanvaard, is de consument aan de daarin opgenomen bedingen gebonden ook als hij de inhoud daarvan niet kent (art. 6:232 BW)
   - uitgezonderd kernbeding, adhv algemene regels over aanbod en aanvaarding (art. 6:217 e.v. BW) en de wilsvertrouwensleer (art. 3:33, 3:35 BW) bepalen of een kernbeding tussen partijen is overeengekomen en deel uitmaakt van verzekeringsovereenkomst.

2) (Ambtshalve) toetsing op oneerlijkheid (afd. 6.5.3 BW)
   - AV wel, duidelijk en begrijpelijk kernbeding niet, art. 4 lid 2 Richtlijn 93/13 EEG, art. 6:231 aanhef en onder a BW ‘bedingen die de kern van de prestaties aangeven’

Kernbeding

Kernbeding

Art. 4 lid 2 Richtlijn 93/13 EEG

‘De beoordeling van het oneerlijke karakter van bedingen heeft *geen betrekking op de bepaling van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst, noch op de gelijkwaardigheid van enerzijds de prijs of vergoeding en anderzijds de als tegenprestatie te leveren goederen of te verrichten diensten*, voor zover die bedingen *duidelijk en begrijpelijk* zijn geformuleerd.’

Art. 6:231 aanhef en onder a BW

‘Algemene voorwaarden: een of meer bedingen die zijn opgesteld teneinde in een aantal overeenkomsten te worden opgenomen, met uitzondering van bedingen die *de kern van de prestaties aangeven*, voor zover deze laatstgenoemde bedingen *duidelijk en begrijpelijk* zijn.’

Kernbeding

Kernbeding verzekeringsovereenkomst, gangbare opvatting is dat het gaat om bepalingen inzake de hoogte van de premie en aangaande de omschrijving van de dekking, inclusief *dekkingsuitsluitingsclausules*.

Artikel 19 “Wanneer zijn persoonlijke bezittingen niet verzekerd?

- Een verzekerde heeft niet goed op zijn spullen gelet”

Dus kernbeding? GC Kifid: nee.

Kernbeding

GC Kifid wijst op HR 28 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1800 (*AOV*), r.o. 3.5.1 e.v.

Begrip kernbeding moet ogv de parlementaire geschiedenis zo beperkt mogelijk worden opgevat;

- Valt veelal samen met de essentialia zonder welke een overeenkomst bij gebreke van voldoende bepaalbaarheid niet tot stand komt:
  - MvT II PG Boek 6, (Inv. 3, 5 en 6), blz. 1521);
- Niet bepalend is of het beding een voor een of beide partijen belangrijk punt regelt, maar of het van zo wezenlijke betekenis is dat de overeenkomst zonder dit beding niet tot stand zou zijn gekomen of zonder dit beding niet van wilsovereenstemming omtrent het wezen van de overeenkomst sprake zou zijn:
  - (MvA II, Parl. Gesch. Boek 6 (Inv. 3, 5 en 6), blz. 1527).

Kernbeding

HR 19 september 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZC2435, *NJ* 1998,6 (*Assoud/SNS)* r.o. 3.4.2:

(a) afdeling 6.5.3 strekt ertoe de rechterlijke controle op de inhoud van standaardvoorwaarden te versterken, ter bescherming van wederpartijen;

(b) met de uitzondering voor kernbedingen is beoogd de (gedeeltelijke) introductie van een rechterlijke iustum pretium-beoordeling te voorkomen;

(c) het begrip kernbedingen moet zo beperkt mogelijk worden opgevat;

(d) als vuistregel kan worden gesteld dat de kernbedingen veelal zullen samenvallen met de essentialia zonder welke een overeenkomst, bij gebreke van voldoende bepaalbaarheid van de verbintenissen, niet tot stand komt;

Kernbeding

HR 19 september 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZC2435, *NJ* 1998,6 (*Assoud/SNS)* r.o. 3.4.2:

(e) niet bepalend is of het beding een voor de gebruiker of voor beide partijen belangrijk punt regelt, maar

(f) bepalend is of het beding van zo wezenlijke betekenis is, dat de overeenkomst zonder dit beding niet tot stand zou zijn gekomen of zonder dit beding niet van wilsovereenstemming omtrent het wezen van de overeenkomst sprake zou zijn. (HR 21 februari 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF1563, *NJ* 2004, 567 (*Weevers Stous/ St Parkwoningen Hoge Weide*), r.o. 3.4.2)

Kernbeding

Dat een bepaling voor een der partijen belangrijk is (subjectieve visie), maakt het geen kernbeding. Gaat erom of het objectieve recht de overeenkomst tot stand zou hebben laten komen.

(MvT, Parl. Gesch. Boek 6 Inv., p. 1521, ‘dat — slechts — bedingen in welker afwezigheid door het aanvullende recht, de gewoonte of de redelijkheid en billijkheid (…) niet afdoende kan worden voorzien, als kernbedingen moeten worden beschouwd.’)

Kernbeding

Toegepast op de verzekeringsovereenkomst

GC Kifid 2021-0289, onder 3.5, met verwijzing naar PG en arrest AOV:

Bedingen ter bepaling van de omvang van de dekking zijn kernbeding.

Niet *alle* bedingen die op *enige* wijze invloed hebben op de dekking zijn kernbeding.

Bedingen die het verzekerde risico en de verbintenis van de verzekeraar duidelijk omschrijven én van invloed zijn op de berekening van de premie (19e rechtsoverweging Considerans Richtlijn 93/13);

Dus: Niet alle bedingen/uitsluitingen die op enige wijze van invloed zijn op de premie zijn kernbeding;

Zou dat anders zijn, dan zou dat de consumentenbescherming van Richtlijn 93/13 ondermijnen.

Kernbeding

Overweging 19 Richtlijn 93/13

‘Overwegende dat in het kader van deze richtlijn de beoordeling van het oneerlijke karakter van een beding geen betrekking mag hebben op de bedingen waarin het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst of de verhouding kwaliteit/prijs van de levering of dienst wordt omschreven; dat het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst en de verhouding kwaliteit/prijs niettemin in aanmerking kunnen worden genomen bij de beoordeling van het oneerlijke karakter van andere bedingen; dat hier onder andere uit voortvloeit dat in het geval van verzekeringsovereenkomsten *de bedingen die het verzekerde risico en de verbintenis van de verzekeraar duidelijk omschrijven of afbakenen, niet het voorwerp van een dergelijke toetsing zijn wanneer deze beperkingen in aanmerking worden genomen bij de berekening van de door de consument betaalde premie*’

Kernbeding

Dus:

- Art. 4 lid 2 Richtlijn 93/13 moet restrictief worden uitgelegd, omdat deze bepaling een uitzondering is op de inhoudelijke toets van oneerlijke bedingen waarin de Richtlijn nu juist voorziet.
  - Is datgene wat de bepaling wenst te regelen kenmerkend voor de verzekering of is het een essentieel bestanddeel ervan?

- Tegelijkertijd volgt uit de considerans bij Richtlijn 93/13 dat bedingen die de dekking afbakenen en rechtstreeks van invloed zijn op de premiestelling wel een kernbeding zijn (minder restrictieve benadering).

Kernbeding

Toepassing van die twee benaderingen van het begrip kernbeding door GC Kifid:

Artikel 19 (dat regelt dat de verzekeringnemer goed op zijn spullen moet letten) is geen kernbeding. Het beding gaat over de gevolgen van onzorgvuldig gedrag en is geen beding dat het risico en de verbintenis vooraf duidelijk afbakent. De normale voorzichtigheid niet kenmerkend voor de kostbaarhedenverzekering en is ook geen essentieel bestanddeel daarvan. In de restrictieve benadering is geen sprake van een kernbeding.

Daarnaast extra stap, minder restrictieve uitleg (overweging considerans Richtlijn 93/12):

Is sprake van een dekkingsuitsluiting die in aanmerking wordt genomen bij de berekening van de premie?

Nee. Wel dekkingsuitsluiting, maar de normale voorzichtigheid volgt ook al uit de wet (art. 7:952 en art. 6:248 BW) en heeft dus niet rechtstreeks invloed op de premie. Dus ook in de minder restrictieve benadering is geen sprake van een kernbeding.